

Podíl mužů s provedeným vyšetřením na prostatický specifický antigen (PSA)

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Kateřina Hejmanová ¹ , Ondřej Ngo ¹ , Renata Chloupková ¹ , Ondřej Májek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky, Národní screeningové centrum, Praha
Recenzenti:	Komise pro přípravu programu časného záchytu karcinomu prostaty
Datum vytvoření dokumentu:	10.01.2025
Datum poslední aktualizace:	10.01.2025
Datum vyjádření pověřence pro ochranu osobních údajů UZIS:	08.01.2025
Datum schválení poradou vedení UZIS:	14.01.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	PPS-05-01
Klíčová slova	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, ČSÚ, Český statistický úřad, prevence, prostatický specifický antigen, karcinom prostaty
EuroVoc	státní zdravotní služba, prevence nemocí, rakovina
Citace:	Hejmanová K., Ngo O., Chloupková R., Májek O. Počet mužů oslovených do Programu časného záchytu karcinomu prostaty. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2616-prostata-podil-vysetrenych-psa-otevrena-data . ISSN 2695-0340
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2616-prostata-podil-vysetrenych-psa-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Datová sada umožňuje vypočítat podíl mužů s provedeným vyšetřením na prostatický specifický antigen (PSA) ve dvouletém intervalu za dané období. Sledovaný indikátor je hodnocen v rámci monitoringu programu časného záchytu karcinomu prostaty, ale zároveň oportunního vyšetřování PSA.

Uživatel může údaje stratifikovat dle základních charakteristik mužů (věk, okres nebo kraj bydliště). Údaje lze rovněž sledovat v čase.

Jedná se o agregovanou datovou sadu, podíl je agregován dle charakteristik mužů, kterým byly sledované výkony vykázány.

1.2 Základní informace

Indikátor lze vypočítat jako podíl počtu mužů s provedeným vyšetřením PSA během posledních dvou let (čítatel) a celkového počtu mužů z cílové populace sledovaného roku (jmenovatel). V případě, že bylo mužů vykázáno více těchto vyšetření ve sledovaném období, je uvažováno pouze jedno. Pro výpočet byly použity zdravotní výkony 93225 (PSA), 81800 (PSA v rámci programu časného záchytu karcinomu prostaty).

Obsah datové sady dále zahrnuje přehled základních sociodemografických údajů, kraj a okres bydliště muže.

Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

1.3 Interpretace a informační hodnota a případné limity

Datová sada vychází z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS) obsahujícího data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Kvalita této datové sady je závislá na úplnosti a validitě vykazovaných dat. Počet osob v cílové populaci byl zjištěn z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Datová sada byla připravena na základě individuálních dat NRZHS dostupných od roku 2010. Do analýzy nebyli zahrnuti muži bez vyplněného okresu a pohlaví a muži mladší 40 let. Muži, kteří zemřeli do roku, ke kterému je indikátor hodnocen (včetně), nejsou podílu uvažováni. Věk byl určen k roku, pro který byl podíl hodnocen. Indikátor je hodnocen ve dvouletém intervalu.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění...) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně nejsou v datové sadě k dispozici.

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob je limitována úroveň detailu popisných charakteristik (geografická lokalizace do úrovně okresu, věk na 5leté věkové kategorie).

1.4 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je výpočet podílu mužů vyšetřením PSA ve dvouletém intervalu z dostupných informací o počtu mužů s provedeným vyšetřením PSA během posledních dvou let (čítatel) a celkového počtu mužů z cílové populace sledovaného roku (jmenovatel).

Datová sada umožňuje provést základní popisné statistiky o podílu vyšetřených mužů, například:

- Hodnocení vývoje podílu mužů vyšetřených PSA ve dvouletém intervalu v jednotlivých letech
- Vizualizace vývoje podílu mužů vyšetřených PSA ve dvouletém intervalu v jednotlivých letech
- Stratifikace podílu mužů vyšetřených PSA ve dvouletém intervalu dle věku, kraje a okresu bydliště muže

Příklad konkrétního výstupu:

Uživatel provádí hodnocení podílu mužů s provedeným vyšetřením PSA ve dvouletém intervalu v cílové skupině mužů pro program časného záchytu karcinomu prostaty (tj. 50–69 let) v roce 2024 se zaměřením na muže žijící v Olomouckém kraji v okrese Prostějov.

1.5 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

Pro odstranění rizika identifikace fyzických nebo právnických osob jsou data kompletně anonymizována a neobsahují žádné identifikátory umožňující propojení řádků mezi sebou, jednotlivé řádky souboru jsou tak zcela nezávislé.

1.6 Klíčová slova

NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, ČSÚ, Český statistický úřad, screening, prevence, prostatický specifický antigen, karcinom prostaty

1.7 Klasifikace dle EuroVoc

státní zdravotní služba, prevence onemocnění, rakovina

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 1x ročně za uzavřený kalendářní rok
- Formát datové sady: csv
- Počet záznamů: 10 780
- Počet popisných atributů: 10
- Velikost: 842 kB

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datové sady je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a. Počet osob v cílové populaci byl zjištěn z dat Českého statistického úřadu (ČSÚ).

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty unikátních mužů s daným výkonem (PSA) za sledované období a agregované počty mužů v populaci (demografie). Datum vykazání sledovaného výkonu je převedeno na rok, věk muže je transformován do 5letých věkových kategorií.

5 Atributy datové sady

1. Rok

Název parametru: rok

Datový typ: numeric

Popis parametru: Označení roku, ke kterému je vztažen výpočet podílu vyšetřených mužů

Možné hodnoty: 2011 – poslední uzavřený rok

2. Pohlaví pacienta

Název parametru: pohlavi

Datový typ: string

Popis parametru: Pohlaví osoby

Možné hodnoty:

1) M – muž

3. Věková skupina – kód

Název parametru: vek_kod

Datový typ: numeric

Popis parametru: Kód pětileté věkové skupiny vycházející z [Číselníku věkových skupin NZIS](#)

Možné hodnoty: Kódy pětiletých věkových skupin vycházející z číselníku věkových skupin; kódy odpovídají hodnotám pětiletých věkových skupin v rozsahu 40–84, 85+

4. Věková skupina – název

Název parametru: vek_nazev

Datový typ: string

Popis parametru: Název pětileté věkové skupiny

Možné hodnoty: Pětileté věkové skupiny v rozsahu 40–84, 85+

5. Okres bydliště pacienta – kód

Název parametru: okres_kod

Datový typ: string

Popis parametru: Kód okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)

Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

6. Okres bydliště pacienta – název

Název parametru: okres_nazev

Datový typ: string

Popis parametru: Název okresu bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)

Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

7. Kraj pacienta – kód

Název parametru: kraj_kod

Datový typ: string

Popis parametru: Kód kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)

Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

8. Kraj pacienta – název

Název parametru: kraj_nazev

Datový typ: string

Popis parametru: Název kraje bydliště pacienta dle [číselníku ČSÚ](#)

Možné hodnoty: dle [číselníku ČSÚ](#)

9. Počet vyšetřených osob

Název parametru: pocet_vysetrenych

Datový typ: numeric

Popis parametru: Počet provedených vyšetření PSA

Možné hodnoty: celá čísla > 0

10. Cílová populace

Název parametru: populace

Datový typ: numeric

Popis parametru: Počet mužů v cílové populaci z dat ČSÚ

Možné hodnoty: celá čísla > 0